

РЕШЕНИЕ

№ 5

гр. Шумен, 19.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ШУМЕН в публично заседание на двадесет и първи декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Теодора Енч. Димитрова

при участието на секретаря Галина Св. Г.
в присъствието на прокурора М. Г. Г.
като разгледа докладваното от Теодора Енч. Димитрова Гражданско дело № 20233600100343 по описа за 2023 година

Делото е образувано по искова молба на С. Ж. С., ЕГН *****, действащ чрез пълномощника адв. С. Т. от ШАК срещу В. С. М., ЕГН *****.

Ищецът твърди, че ответницата е негова майка и двамата живеят в едно домакинство. До 2019 г., макар и вдовица, същата се справяла сама със задълженията си, но след прекаран мозъчен инцидент, състоянието ѝ рязко започнало да се влошава. Започнала да забравя, да се обърква в ориентацията, да не разпознава добре близки хора, да извършва неразумни действия. За 1 - 2 години паметовите ѝ нарушения се засилили, като се появила загуба на автономност в ежедневно функциониране. М. не можела да се концентрира, не разбирала, когато ѝ се обяснява, не можела сама да се обслужва и да извършва дори елементарни действия, свързани с прием на храна и лекарства. От две години била на легло, поради което, в началото на 2021 г., ищецът, който бил единствено дете, се завърнал от дългогодишно пребиваване в Испания, за да полага трайно грижи за нея. Той я водел на лекар, купувал ѝ лекарства, плащал текущите сметки, полагал всички необходими грижи във връзка с физическото ѝ оцеляване. Тъй като майка му имала нужда от 24-часови грижи, опитал да кандидатства по програма за личен асистент, но от социалните служби му отговорили, че първо трябва да има решение на ТЕЛК. Това наложило да ангажира трети лица срещу заплащане, които да стоят при майка му, когато той е зает. От 2021 г. М. има поставена диагноза „ друга съдова деменция „, като през 2022 г. е уточнено, че се касае за „ смесена корова и подкорова съдова деменция „. Има и придружаващо заболяване „ хипертонично сърце без / застойна / сърдечна недостатъчност. „. Вследствие деменцията, най-изразената промяна при ответницата била, че не може да се ориентира, да ръководи постъпките си, свързани с извършване на обичайни дейности, включва хранене, тъй като,

ако някой не ѝ дадал храна, тя не осъзнавала, че трябва да се храни. Отделно от това не можела да контролира физиологичните си нужди. Загубила способността за лично разсъждение, не можела да изговаря думи и речта ѝ била неразбираема, като вербалният контакт не можел да се замести с жестове, тъй като крайниците ѝ били почти неподвижни. Вече не разпознавала ищеца и често била дезориентирана и хаотична в изказа и поведението си, което е достатъчно да се приеме, че страда от душевна болест – съдова деменция и не може да се грижи за себе си и да защитава интересите си. Позовавайки се на изложеното, ищецът моли съдът да постанови решение, с което, на основание, чл.5, ал.1 от ЗЛС, да постави В. С. М. под пълно запрещение, както и, на основание чл.337, ал.2 от ГПК, да назначи за временен попечител на същата сина ѝ С. Ж. С.. Моли, след влизане на решението в сила, препис от него да се изпрати на органа по настойничество и попечителство при Община – Шумен, във връзка с отразяване на настойничеството по чл.173, ал.2 от СК в съответния регистър по чл.174 от СК.

В срока по чл.131, ал.1 от ГПК, ответницата В. С. М. не е депозирала отговор на исковата молба.

Представителят на Окръжна прокуратура – Шумен изразява становище, че са налице всички законови предпоставки за поставяне на ответницата под пълно запрещение, поради което исковата молба е основателна и следва да се уважи.

Предявеният иск, имащ за правно основание чл.336 от ГПК, вр. чл.5 от ЗЛС е заведен от и срещу надлежни страни, допустим и подсъден на ШОС, а исковата молба – отговаряща на изискванията на чл.127 и чл.128 от ГПК.

При изслушване на ответницата, съдът констатира, че същата е напълно неадекватна и не осъществява какъвто и да било вербален или невербален контакт. Не изразява емоции и не отговаря на отправените ѝ въпроси.

По същество, от събраните по делото писмени доказателства и показанията на свидетелите В.П.В. и С.С.Г., преценени поотделно и в съвкупност се установи следното:

Ответницата е на 82-годишна възраст, вдовица, има един син – ищеца по делото. От дълги години страда от хипертонична болест, исхемична болест и неинсулинозависим диабет. През 2019 г. получила исхемичен мозъчен инфаркт с паретични нарушения на движенията в десните крайници и двустранно засягане лицевия и подезичния черепно-мозъчни нерви, по повод на което била настанена за лечение в НО на МБАЛ – Шумен. В резултат на лечението ѝ било постигнато частично възстановяване моториката на засегнатите области и задоволителна автономия. Около година по-късно у ответницата се появили паметови нарушения и започнала да се изразява все по-трудно. След консултация с невролог в края на 2021 г. ѝ била установена и лека локомоторна атаксия. Постепенно, въпреки предписаните медикаменти, паметовите ѝ нарушения се задълбочавали, поради което ѝ била поставена придружаваща диагноза „други съдови деменции“. През м. април 2022 г., при повторна консултация при невролог били отбелязани невъзможност за справяне в ежедневието и моментна загуба на ориентация, както и смесена корова и подкорова съдова

деменция. През м. юни 2022 г., при направено томографско изследване на мозъка били установени корова атрофия, мултиинфарктна енцефалопатия и атеросклеротични плаки в коротидните артерии. Преглед при психиатър установил трудно осмисляне на зададени въпроси, автопсихична и алопсихична дезориентация, емоционално нивелиране, беден мисловен процес, слухови и зрителни халюцинации, неавтономно и нарушено функциониране, снизени на ниво деменция памет и интелект. Преди около година ответницата напълно загубила способност за самостоятелно движение, крайниците ѝ били сковани, всички ежедневни дейности по обгрижване – хранене, обличане, тоалет, прием на лекарства били неавтономни. Почти по същото време изчезнал говорът и тя издавала само неразбираеми звуци. Не контролирала тазовите резервоари. От залежаването имала пролежи. Това наложило ищецът да се завърне от Палма де Майорка, където живеел от години, за да се грижи за майка си. Същият поел изцяло грижите за домакинството и отвеницата, тъй като тя не била в съС.ие да пазарува, да се грижи за дома си, да се храни, облича и поддържа лична хигиенна без чужда помощ. От месец същата била напълно неподвижна, на легло и ищецът я хранил с лъжичка. Не се движела, не говорела, не разпознавала времето и хората около нея, не реагирала когато ѝ говорят и била напълно неадекватна. Налагало се да ѝ слагат памперси и имало наето момиче, което да ѝ прави тоалет, тъй като не можела сама да стигне до тоалетната и банята.

От заключението на вещото лице по допуснатата СПЕ, възприето като обективно и компетентно дадено и неоспорено от страните се установява, че ответницата е в тежко увредено общо съС.ие, като неврологичния ѝ статус се характеризира с невъзможност за самостоятелна походка, тежък общ двигателен дефицит, контрактури на крайниците, епизодичен тремор. Психичният ѝ статус се изразява в забавена обща психомоторика, птоза на клепачите, амимия. Емоционално нивелирана. Очен контакт се установява след силен звуков стимул за много кратко време, словесният е напълно невъзможен / издава монотонен звук /, тотална автопсихична и алопсихична дезориентация. Мисловен процес невъзможен за изследване. Напълно неавтономно поведение с цялостна зависимост от грижи. Интелектуално-паметов дефицит на ниво деменция. В обобщение на събраните по делото данни, медицинската документация и психичното изследване на ответницата, експертът достига до заключение, че ответницата страда от Смесена корова и подкорова съдова деменция с поне двегодишна давност. Основна характеристика на дементния синдром е наличието на интелектуално-паметов дефицит, който при ответницата е много тежко изразен и с необратим ход. Заболяването смесена корова и подкорва деменция представлява мозъчна болест, която води до „слабоумие“ по смисъла на чл.5 от ЗЛС. В конкретния случай тя отнема напълно способността на ответницата да разбира и ръководи действията си и да се грижи за себе си и своите работи.

При така установените факти, съдът приема следното от правна страна:

Съгласно ППВС № 5/1979 г. и трайно установената съдебна практика, предмет на иска по чл.5 ЗЛС е дееспособността на лицето, за което се иска поставяне под запрещение, а основанието на този иск е наличието на душевна болест или слабоумие (наричано в

съдебната практика медицински критерий) и невъзможността на страдащия от такава болест или от слабоумие да се грижи за своите работи (наричана юридически критерий). Двете изисквания трябва да са налице, за да се постанови обявяване недееспособността на лицето. Сама по себе си душевната болест не прави лицето недееспособно, а невъзможността на лицето да се грижи за своите работи следва да е по причина болестното му състояние (респ. - слабоумието).

В конкретния случай, се установи, че ответницата страда от Смесена корова и подкорова съдова деменция, представляваща мозъчна болест, която води до „слабоумие“ по смисъла на чл.5 от ЗЛС. Ето защо, съдът приема за доказано наличието на медицинския критерий по чл.5 от ЗЛС.

Касателно юридическия критерий, въз основа изслушването на лицето и събраните по делото доказателства, се установи с категоричност, че именно вследствие заболяването ѝ и, въпреки предоставяните ѝ грижи и подкрепа в семейството и общността, ответницата не е в състояние да се грижи за себе си и задоволява основните си потребности, не съществува автономно, не може да се движи, да комуникира и да се изразява, да разбира и ръководи действията си и да осъзнава и контролира последиците от тях. Ето защо, намира за доказан и т.нар. „юридически критерий“.

В съответствие с изложеното, заключава, че са налице кумулативно изискуемите медицински и юридически критерии за поставяне на ответницата В. С. М. под пълно запрещение, както и за назначаване на ищеца за неин временен попечител на основание чл.337, ал.2 от ГПК, до определяне на настойник или настойнически съвет по реда на гл. XI от СК.

Ето защо, достига до извод, че разглежданата молба е изцяло основателна и следва да се уважи.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОСТАВЯ ПОД ПЪЛНО ЗАПРЕЩЕНИЕ В. С. М., ЕГН *****, с поС.ен адрес: с. Ивански, обл. Шумен, ул. .... № 10.

НАЗНАЧАВА за временен попечител на В. С. М., ЕГН *****, с поС.ен адрес: с. Ивански, обл. Шумен, ул. .... № 10, на основание чл.337, ал.2 от ГПК, сина ѝ С. Ж. С., ЕГН *****, с поС.ен адрес: с. Ивански, обл. Шумен, ул. .... № 10, до определяне на настойник или настойнически съвет на лицето по реда на гл. XI от СК.

Решението подлежи на обжалване пред Апелативен съд – Варна, в двуседмичен срок от датата на връчването му на страните.

След влизането му в сила, препис от решението да се изпрати на органа по настойничество и попечителство при Община – Шумен, за определяне настойник на лицето, по реда на гл. XI от СК.

Съдия при Окръжен съд – Шумен: _____